

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

GRAD ČABAR
GRADSKO VIJEĆE

Na temelju članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi («Narodne novine» broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 129/08, 36/09, 150/11, 144/12 i 18/13) i članka 37. Statuta Grada Čabra ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 33/09, 28/10 i 27/12), Gradsko vijeće Grada Čabra na sjednici održanoj 21. ožujka 2013. godine, donosi slijedeći

ZAKLJUČAK

Članak 1.

Gradsko vijeće Grada Čabra podržava donošenje prijedloga Izmjena i dopuna Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, a vezano uz zemljišne zajednice.

Gradsko vijeće Grada Čabra pridružuje se javnom zahtjevu ovlaštenika i nasljednika zemljišnih zajednica za omogućavanjem pravednog, zakonitog i dosljednog povrata oduzete imovine zemljišnih zajednica, a koja je oduzeta Zakonom o proglašenju zemljišnih zajednica te krajiških imovina općenarodnom imovinom od 15. travnja 1947. godine

Članak 2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

GRADSKO VIJEĆE

KLASA: 230-01/13-01/03
URBROJ: 2108-01/1-13-1

Predsjednik
Zdravko Tomac, v.r.

I. OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKLJUČKA

Zakonska osnova za donošenje ovog Zaključka, nalazi se prije svega u odredbi članka 35. Zakona o lokalnoj i regionalnoj (područnoj) samoupravi ("Narodne novine" 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 129/08, 36/09, 150/11, 144/12 i 18/13), koja propisuje ovlasti Gradskog vijeća.

Statutarna osnova za donošenje Zaključka, nalazi se u odredbi članka 37. koja isto tako propisuje ovlasti Gradskog vijeća.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKLJUČKOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKLJUČKA PROISTEĆI

Zakonom o proglašenju zemljišnih zajednica te krajiških imovina općenarodnom imovinom od 15. travnja 1947. godine, došlo je do ukidanja zemljišnih zajednica.

Povijest zemljišnih zajednica, ne samo na području Gorskog kotara nego u čitavoj Republici Hrvatskoj, seže u daleku prošlost.

Vezano uz Gorski kotar, nije na odmet reći i neke od slijedećih povijesnih činjenica.

Nakon pogubljenja Petra Zrinskog i Krste Frankopana 30. travnja 1671.g. u Novom mestu, došlo je do podjele njihove imovine (Pearlas, Battyny, Thurn-Taxis).

Ubojstvom Petre Zrinskog i Krste Frankopana 30. travnja 1571. godine, na području Gorskog kotara dolazi do nove vlasti. Goranski kmetovi i slobodnjaci novu su tuđinsku vlast ubrzo doživjeli kao još goru, kao vlast koja ih još više izrabljuje nego što su to činili zrinski-frankopani.

U vezi s time, na komorskim posjedima u Gorskom kotaru dolazi do velikih nemira. I dok se narod buni i opire povećavanju iskorištavanja, istodobno na političkom se polju počinje voditi borba za položaj i sudbinu svih nekadašnjih zrinsko-frankopanskih posjeda.

Hrvatski sabor jednako dobro zna, kao i bečki dvorski krugovi i mađarsko plemstvo, da je primorje s Gorskim kotarom od životnog značenja za Hrvatsku.

Komadanje i podjela Gorskog kotara se nastavilo nesmetanom žestinom. Cilj stranih vlastodržaca malo po malo počinje bivati ostvaren. Hrvatski sabor nastoji svim silama, što je više moguće zaštititi otuđivanje posjeda na području Gorskog kotara i Primorja. Godine 1746., u Beč, kraljici Mariji Tereziji šalje deputaciju kojom traži da se Nutarnjoaustrijskoj komori oduzmu bivša zrinsko-frankopanska dobra koja je ona prisvojila te da se ista vrate hrvatskim staležima ili Ugarskoj pak komori.

Tijekom svih tih gospodarskih i političkih promjena u razdoblju između 1671. i 1767. godine, Gorski je kotar čitavo vrijeme bio pod vrhovnim nadzorom bečkog dvora.

Raskomadan baš od strane bečkog dvora, Gorski je kotar dočekaao nove, vrlo značajne administrativne i političke promjene. Kada je Josip II godine 1775. proputovao tim područjem utvrdio je da ovakva razdjeljenost Gorskog kotara i Primorja onemogućava gospodarski napredak tih krajeva, da je dapače i tzv. Austrijsko primorje samo umjetna politička tvorevina, jer bez prirodnog gorskog zaleđa nije moglo dovoljno promicati trgovinu i gospodarstvo. Iz tog je razloga predložio, majci kraljici Mariji Tereziji zahtjev, koji je zapravo istovjetan zahtjevu Hrvatskog sabora, o ponovnom ujedinjenju Gorskog kotara.

Nakon neuspjele centralističke politike Josipa II, pa do dolaska Francuza, najznačajnija je promjena bila ta što je ponovo došlo do obnove feudalne vlasti.

Kada je u prosincu 1848. godine došlo do vladarske smjene, odnosno kada je Ferdinand abdicirao, na prijestolje sjeo Franjo Josip I. imenovao je Jelačića: gubernatorom (namjesnikom) Rijeke i Dalmacije, kao i carskim zapovjednikom Vojne krajine. Obzirom da je Jelačić svojim trupama pomogao kralju da se održi na vlasti, Beč je Zagrebu obećao povoljniji položaj čak i od Budimpešte. Mađari su pak u svojim nastojanjima htjeli što je više moguće ograničiti kraljevsku vlast, a povećati od strane ugarskog ministarstva. Nastala situacija nije odgovarala Hrvatima, koji su ustali protiv ovakve osnove koja je dala prevelike ovlasti ugarskom ministarstvu, a razvlastila kralja koji je bio zadnja instanca za zaštitu hrvatskih nacionalnih interesa pred nasrtajem mađarskog nacionalizma. Kralj Ferdinand je dana 23. ožujka 1848. godine imenovao Josipa Jelačića za bana. Dana 25. travnja 1848.

godine, Jelačić ukida kmetstvo, proglašivši "da su seljaci na vjekove od tlake gospodske i svake daće urbarijalne i desetine crkvene oslobođeni."

Revolucionarne 1848. godine i Gorani su pokazali svoju odlučnost u namjeri da ostvare temeljite društvene i gospodarske promjene. „Nakon znamenitog zasjedanja Hrvatskog sabora lipnja i srpnja 1848. godine, na kojem je uz ostalo, osnovano i Bansko vijeće i donesen zakonski članak XXVII „*Ob ukinutju urbara i urbarskih službah*“, pogotovo nakon proglašenja i ukidanja kmetstvih odnosa, narod se uznemirio posvuda u Hrvatskoj, a u Gorskom kotaru osobito. Do toga dolazi iz razloga, sasvim razumljivog i opravdanog, što narod navedene promjene tumači u svoju korist. Naravno da takvo stanje ne odgovara feudalcima te se traži od državnih organa, povećanje broja zatvora radi zatvaranja sve većeg broja nezadovoljnih seljaka. S druge pak strane, županijama istovremeno stiže i jako puno pritužbi, ne samo nezadovoljnih seljaka nego i goranskih općina. Neke od tih pritužbi upućene su osobno hrvatskom banu Josipu Jelačiću, koji se zauzima za prava hrvatskog naroda uvijek i koliko god je mogao, pa tako i za prava gorana.

Vezano uz zemljišne zajednice, tadašnja vlada, tj. Bansko vijeće, 1853 i 1857 izdaje potvrde /zakone/, o **segregaciji /izdvajanju/ šuma i pašnjaka za kmetove.**

Zemljišne zajednice su u biti jedinstvene i samonikle u Europi. One su seljacima omogućile samostalno upravljanje i gospodarenje zajedničkom imovinom. Uz to, svaka sama sebi bi krojila zakon, imale bi Pravilnike kojima su regulirale odnose unutar njih. Njihovo osnovno načelo gospodarenja bila je trajna proizvodnja, tj. „šume se moraju održavati“ Iako u čitavoj Republici Hrvatskoj situacija sa gospodarenjem sa zemljišnim zajednicama nije bila najbolja, u Gorskom kotaru se unutar zemljišnih zajednica uglavnom dobro gospodarilo, tako da je bilo velikih drvnih masa. Bio je jak osjećaj zajedništva imovine kao i trajnosti gospodarenja. Mnoge iz GK-a imale su odlučujuću ulogu u razvoju svojih krajeva, sa svojim su prihodima sudjelovale u izgradnji škola, cesta, vodovoda, elektrifikaciji. Pomagale su svoje članove u slučaju bolesti, siromaštva.

Osnovna pitanja koja se predlažu urediti ovim Zaključkom su:

-konačno omogućavanje pravednog, zakonitog i dosljednog povrata oduzete imovine zemljišnih zajednica ovlaštenicima i njihovim nasljednicima.

Posljedice koje će prosteći donošenjem ovog Zaključka su sljedeće:

-radi javne podrške izradi prijedloga zakona od strane predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, za očekivati je njegovo brže i jednostavnije donošenje.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKLJUČKA

Procjena je da sama provedba ovog Zaključka neće iziskivati osiguranje nikakvih dodatnih financijskih sredstava.

IV. PRIJEDLOG ZAKLJUČKA S OBRAZLOŽENJEM

Uz prijedlog za donošenje ovog Zaključka dostavlja se tekst istog.

Ujedno se napominje da sukladno odredbama Zakona o jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te Statuta Grada Čabra, ovaj se Zaključak donosi na Gradskom vijeću većinom, ako je na sjednici nazočna većina članova.